

Bölüm 6

STOK VE STOK YÖNETİMİ

Mehmet Ragıp GÖRGÜN¹

STOK KAVRAMI

Stok, işletme literatüründe, İngilizcedeki “inventory” kelimesinin karşılığı olarak Türkçeye çevrilen “envanter” kelimesi ile aynı anlamdadır. Kullanım yerleri açısından ele alındığında stok kavramı daha çok üretim aşamasındaki fiziksel ve parasal unsurlar için kullanılırken envanter kelimesi ise muhasebede yıl sonlarında fiziksel sayımı yapılan mal stoğunu ifade için kullanılmaktadır (Sulak, 2008, s. 5).

Stok; İşletmelerin gelecekte kullanmak ya da satmak üzere elinde bulundurduğu hammadde, yarı mamul mamul ya da fiziksel varlıklardır.

Çoğu yönetici envanteri sevmez, çünkü stok/envanter herhangi bir getirisi olmadan yatırımlara bağlı varlıklardır ve aslında borçlanma maliyeti doğururlar. Ayrıca depolanan malzemenin bakımı için masrafa katlanılır, bozulmaya ve eskimeye maruz kalırlar. Son yirmi yılda, tüm şirketler envanter seviyelerini düşürmeye, verimliliğini arttırmaya çalışmakta ve esnek üretim, tam zamanında üretim gibi yeni, üretim ve stok modellerini kullanmaktadırlar (Samanta, 2015).

STOK YÖNETİMİNİN TANIMI

Küreselleşen ekonomi şartlarında gerek büyük ölçekli işletmeler gerek küçük ve orta ölçekli işletmeler tüketici ihtiyaçlarına en kısa sürede cevap vermek isteyeceklerdir. İşte tam böyle bir rekabetin olduğu ortamda işletmelerin maliyetleri azaltarak, kâr sağlayabilecekleri bir stok yönetimine ihtiyaçları vardır (Esengül, 2014, s. 57).

Stok Yönetimi; Üretim sürecinin kesintiye uğramadan işleyebilmesi ve müşteri taleplerinin zamanında karşılanabilmesi amacıyla elde bulundurulması gereken ürünleri stok takiplerinin yapılması, yeni siparişlerin zamanında verilerek ürün stoklarının sürekliliğinin sağlanması bu sayede hem üretim hem de müşteri hizmetlerinin desteklenmesi ve bu sürekliliğin minimum stok maliyetleriyle gerçekleştirilmesi için gerekli kontrol, raporlama ve planlamanın yapılmasıdır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi, r.mehmetgorgun@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Acar, Z., & Çakmak, E. (2017). *Depolama ve Depo Yönetimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
2. Bilgin, D. (2013). *Kobi'lerde Modern Stok Yönetim Modellerinin Uygulanabilirliği: Karaman İlinde Bir Uygulama*. Karaman.
3. Elmacı, O., & Çalık, M. (1999). Üretim Dokusuna uygun Maliyet Yöntemi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
4. Erdal, M. (2014). *Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınevi.
5. Erpulat, A. (2007). *Tekstil Sektöründe Kullanılan Barkod Teknolojisinin Stok Yönetimine Etkisi ve Bir Uygulama*. İstanbul.
6. Esengül, D. B. (2014). *KOBİ'lerde Modern Stok Yönetim Modellerinin Uygulanabilirliği; Karaman İlinde Bir Uygulama*. Karaman: KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi.
7. Görçün, Ö. F. (2013). *Depo ve Envanter Yönetimi*. İstanbul.
8. İlgün, G., Kokten, E. S., & Özbay, G. (2017). İşletmelerde Stok Yönetimi Üzerine Bir Araştırma. *5th International Symposium on Innovative Technologies in Engineering and Science 29-30 September 2017 (ISITES2017 Baku - Azerbaijan)*. Azerbaijan.
9. Kılavuz, R. (2009). *Sanayi İşletmelerinde Stok ve Maliyet Denetimi ve Bir Uygulama*. İstanbul.
10. Mpwanya, M. F. (2005). *Inventory Management As A Determinant For Improvement Of Customer Service*. University Of Pretoria.
11. Orhaner, E., Biçer, E. B., & İlman, E. (2016). TMS2'ye Göre Sağlık İşletmelerinde Stokların Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (7).
12. Özdemir, A., & Özveri, O. (2004). Çok Kriterli Envanter Sınıflandırmasında Analitik Hiyerarşi Süreci Analizinin Uygulanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19 (2).
13. Pagare, M., Yadav, S. K., Mahale, R., Pawar, M., Patil, P., & Bhadane, D. (2016). A Study On Inventory Control And Management Techniques. *International Journal Of Science Technology and management*.
14. Samanta, P. (2015). https://www.researchgate.net/publication/317970709_INTRODUCTION_TO_INVENTORY_MANAGEMENT/link/5953ef5d458515bbaa1e65ab/download adresinden alınmıştır
15. Sulak, H. (2008). *Stok Kontrolü ve Ekonomik Sipariş Miktarı Modellerinde Yeni Açılımlar: Ödemelerde Gecikmeye İzin Verilmesi Durumu ve Bir Model Önerisi*. İsparta.
16. Sulak, H. (2008). *Stok Kontrolü ve Ekonomik Sipariş Miktarı Modellerinde Yeni Açılımlar: Ödemelerde Gecikmeye İzin Verilmesi Durumu ve Bir Model Önerisi*. İsparta.
17. Şahinkaya, A. (2010). *Basın İşletmelerinde Stok Yönetimi*. İstanbul.
18. Tanrıverdi, Y. (2010). *Tedarik Zinciri ve Stok Yönetimi Üzerine Bir Uygulama*. Denizli.
19. Uyaroğlu, E. O. (2017). *Stok Yönetiminin Firma Performansına Etkisi Üzerine Bir Saha Araştırması*. İstanbul.
20. World Health Organization. (2008). *Principles and Techniques of Managing Inventory*.
21. Yılmaz, Ö. F. (2012). *Bekleyen Sipariş Durumunda Sürekli Gözden Geçirmeye Dayalı Olasılıklı (R,Q) Stok Kontrol Modeli ve Depo Yapısı*. İstanbul.
22. Yücel, M. M., & Menevşe, M. (2016). *İşletmelerde Etkin Stok Yönetiminin Önemi ve İşletmeye Sağlayacağı Faydalar*. Malatya.